

TIV

TANDVÅRDS- OCH
LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Vårt apoteksuppdrag

Vi vill främja hälsa och samtidigt hushålla med samhällets resurser. Det gör vi genom att besluta om spelregler för den svenska apoteksmarknaden samt genom att granska och besluta om vilka tandvårdsbehandlingar, läkemedel och förbrukningsartiklar som ska subventioneras.

TLV är en statlig myndighet med uppdrag inom apotek, tandvård och läkemedel. Vårt apoteksuppdrag är att ge patienter och kunder god tillgänglighet till och service på apotek, utan att läkemedelskostnaderna stiger.

Vi beslutar också om vilka läkemedel, förbrukningsartiklar och vilken tandvård som ska subventioneras av samhället.

Vårt uppdrag är att samhället ska få ut så mycket hälsa som möjligt för de skattepengar som går till de områden som vi arbetar med.

På goda grunder

Genom att skapa förutsättningar för att kunna driva apotek med lönsamhet i hela landet bidrar vi till att det blir enklare att hämta ut receptbelagd medicin. Vårt mål är att det ska bli fler apotek i Sverige som en följd av att apoteksmarknaden är konkurrensutsatt.

Om patienten har fått recept på läkemedel där det finns varor med samma innehåll till lägre pris, ser vi till att apoteket byter till det läkemedel som har det lägsta priset. Genom detta utbyte frigörs skattepengar som kan användas till andra angelägna områden inom hälso- och sjukvård.

Från LFN till TLV

TLV hette tidigare LFN, Läkemedelsförmånsnämnden, och hade redan vid grundandet 2002 uppdraget att besluta om apotekens handelsmarginal samt om subvention av läkemedel och förbrukningsartiklar. När vi fick tandvårdsuppdraget 2008 bytte vi namn till TLV. Ett namn vi behåller även efter att vi fick uppdrag i omregleringen av den svenska apoteksmarknaden 2009.

Vi sätter spelregler för apoteksmarknaden

Målet med vårt apoteksuppdrag är bidra till att alla i Sverige får ökad tillgång och service på apotek utan att läkemedelskostnaden stiger.

Den svenska apoteksmarknaden omreglerades 1 juli 2009 och både enskilda näringsidkare och större företag får nu driva apoteksverksamhet. Syftet är att öka tillgängligheten till läkemedel och annan apoteksservice. Men för att fler apoteksaktörer ska vilja etablera sig i Sverige måste det finnas förutsättningar till lönsamhet för såväl små som stora apoteksföretag. TLV har fått uppdraget att skapa dessa förutsättningar samtidigt som vi ska se till att läkemedelskostnaderna inte stiger för patient och landsting till följd av omregleringen.

Den nya apoteksmarknaden är på ett vis förändrad genom att patienter och apotekskunder får bättre tillgång till läkemedel. Men på många sätt fungerar apoteken som förut. De ska kunna tillhandahålla de läkemedel och förbrukningsartiklar som patienten har fått utskrivna på recept och kunna ge råd om läkemedel. Högkostnadsskyddet gäller som tidigare.

Vi reglerar utbyte som sparar miljarder

En central del av högkostnadsskyddet för läkemedel är att apoteken byter ut receptbelagda läkemedel till billigaste vara med samma innehåll – generika. Utbytet frigör miljarder skattekronor varje år. TLV följer upp att det sker.

Alla i Sverige omfattas av systemet för högkostnadsskydd, det vill säga att staten subventionerar en del av kostnaden för receptbelagda läkemedel och förbrukningsartiklar. En del i detta är generikautbytet. Det innebär att när patienten hämtar ut ett receptbelagt läkemedel och det finns ett annat med samma innehåll men med lägre pris måste apoteken byta det dyrare till det billigaste.

Systemet infördes 2002 för att hålla nere samhällets kostnad för läkemedel. Sedan dess har utbytet sparat flera miljarder av våra skattemedel. Det är pengar som kan användas till andra angelägna områden inom hälso- och sjukvård.

Apotekspersonal måste byta ut

Lagen som styr generiskt utbyte ändrades 2009 och innebär att personal på apotek ska byta läkemedel som skrivs ut på recept till billigast möjliga generika. Det räcker inte längre att de byter till det billigaste de har i lager. Patienten har möjlighet att trots detta få det läkemedel som står på receptet

men får då själv betala mellanskillnaden. Vill patienten varken ha det läkemedel som apoteket erbjuder eller det som står på receptet måste patienten betala hela kostnaden själv. Läkare kan av medicinska skäl hindra utbyte genom en markering på receptet.

Det är Läkemedelsverket som beslutar vilka läkemedel som är utbytbara.

Vi sätter pris och följer upp utbytet

TLV spelar en viktig roll för det generiska

utbytet. Vi beslutar om pris på generiska läkemedel och har ansvar för tillsynen så att apoteken verkligen genomför utbyten.

Läkemedelsföretag konkurrerar om att sätta det lägsta priset och bli utvalt att sälja sin produkt. Apoteken får i god tid veta vilka läkemedel som är billigast, det vill säga, som de ska sälja under kommande period.

Vår tillsyn av generikautbytet sker bland annat genom att vi följer apotekens försäljningsstatistik.

Fakta om generika

Ett generiskt läkemedel är en vara med samma medicinskt aktiva innehåll som det läkemedel som tidigare var det patenterade. När läkemedelsföretagets patent löpt ut på läkemedlet blir det tillåtet att sälja generika.

Mer information om generika:

- TLV:s beslut om vilken vara som har periodens lägsta pris:
www.tlv.se/databas
- Apotekens Service AB förser apoteken med information om läkemedel och förmånsberättigade varor:
www.apotekensservice.se/Apoteksaktorer
- Läkemedelsverket beslutar om vilka läkemedel som är utbytbara:
www.lakemedelsverket.se

Målet är att samhället och patienten ska betala lägsta möjliga läkemedelspris.

Vi beslutar om apotekens handelsmarginal och ersättningen till Apotekens Service AB

Vi sätter en del av spelreglerna för apoteksmarknaden och beslutar om lönsamheten för apotek. En del av detta är den ersättning apoteken får för att sälja receptbelagda läkemedel – handelsmarginalen.

Handelsmarginalen är den ersättning apoteken får för att sälja ett receptbelagt läkemedel eller en vara. Den utgör skillnaden mellan apotekens försäljningspris och inköpspris.

Vårt uppdrag är att utforma handelsmarginalen. Det har vi haft sedan 2002. Med anledning av apoteksmarknadens omreglering fick vi uppdraget att utforma en ny handelsmarginal. Ett av regeringens mål är att den ska ge förutsättningar att driva apotek med lönsamhet så att antalet apotek ökar. Ett annat är att det inte ska vara ekonomiskt fördelaktigt för apoteken att sälja ett dyrt istället för ett billigt läkemedel.

Generiskt utbyte ger extra ersättning

För att den svenska apoteksmarknaden ska vara attraktiv för apoteksaktörer har handelsmarginalen kompletterats med en extra ersättning för försäljning av generika. Ersättningen är en fast summa på 10 kronor som betalas ut till apoteket när det säljer det billigaste läkemedlet i en

läkemedelsgrupp med generisk konkurrens. Syftet med ”10-kronan” är att ersätta apoteken för att genomföra de generiska utbyten som sparar pengar åt skattebetalarna varje år.

Gemensam IT-tjänst för apotek

Våra beslut om handelsmarginalen förverkligas praktiskt ute på apotek genom ett nära samarbete med Apotekens Service AB. Det är ett statligt bolag som erbjuder uppgifter ur ett antal viktiga register och tillhandahåller datasystem för alla apoteksaktörer. Via dessa datasystem får alla apotek automatiskt uppgift om det pris som kunden ska betala. De tjänster som Apotekens Service AB erbjuder ska gemensamt betalas av alla apotek. Vi utformar modellen för den ersättningen. Den bygger på att apoteken betalar en fast avgift på några kronor för varje receptbelagd vara som apoteken säljer vid ett och samma tillfälle.

Räkna ut försäljningspriset

Räkna ut apotekens försäljningspris för ett läkemedel eller en förbrukningsartikel på:
www.tlv.se/aup

Vi följer upp lönsamheten på apoteksmarknaden

TLV förverkligar statens apoteksvisioner.
– Vi ska möjliggöra en fungerande apoteksmarknad och samtidigt se till att staten inte betalar för mycket för tjänsterna, säger Magnus Thyberg, ansvarig för TLV:s apoteksuppdrag.

Ett mål med den nya reformen för apoteksmarknaden är att skapa konkurrens. Detta ska leda till att befolkningen får ökad tillgänglighet till läkemedel och till service på apotek. Verksamheten ska vara väl utbyggd i både glesbygd och storstad.

Lönsam men inte för kostsam

Magnus Thyberg, ansvarig för TLV:s apoteksuppdrag.

För att säkra att målet uppnås har regeringen gett TLV uppdraget att skapa en del av de ramar och spelregler som styr förutsättningarna för aktörer på apoteksmarknaden. Magnus Thyberg har huvudansvaret

för detta arbete.

– Vi ska skapa styrmedel och utöva tillsyn så att alla apoteksaktörer, stora som små, kan bedriva en lönsam apoteksverksamhet. De ska få ersättning för tjänster som de är skyldiga att erbjuda,

till exempel rådgivning och att sälja receptbelagda läkemedel. Samtidigt ska vi se till att läkemedelskostnaderna för landsting och patienter inte stiger till följd av detta, förklarar han.

Handelsmarginal viktigt styrmedel

Uppdraget är en komplicerad balansakt för TLV. Arbetet sker genom nära samarbete med andra myndigheter på läkemedels- och apoteksområdet och med hjälp av ekonomiska styrmedel. Handelsmarginalen är ett av de viktigaste verktygen.

Sätter större press på generiskt utbyte

På den nya apoteksmarknaden lägger TLV ännu större vikt vid att apoteken genomför generiska utbyten. Därför får de en särskild ersättning på 10 kronor för att hantera utbytet. TLV utövar direkt tillsyn över apoteken så att de följer reglerna om läkemedelsutbytet.

– Vi får statistik via Apotekens Service AB som ger oss möjlighet att se på apoteksnivå vilka som inte följer reglerna. Då kan vi utkräva vite. I vissa delar kan vårt arbete liknas vid det som Post- och Telestyrelsen eller Finansinspektionen utövar på sina arenor, säger Magnus Thyberg.

Samarbete för en välfungerande apoteksmarknad

Vår personal samarbetar över ämnesgränserna för att våra beslut om apoteksmarknaden ska bli så väl underbyggda som möjligt. Det är nödvändigt eftersom besluten berör alla och ska ge valuta för skattepengarna.

Vår ledstjärna är att få ut så mycket hälsa som möjligt för de skattepengar som går till apotek, läkemedel och tandvård. Vårt kunnande och våra arbetsmetoder hjälper oss att nå det målet.

Nytt uppdrag – beprövad arbetsmodell

Vi har utvecklat internationellt erkänd spetskompetens för subvention och prisättning av läkemedel. Många länder är intresserade av att ta del av våra kunskaper och erfarenheter. Målet för vårt apoteksuppdrag är att skapa ramar för en apoteksmarknad där det är så lönsamt att driva apotek att alla människor får god tillgång till nödvändiga läkemedel.

Kompetensöverskridande samarbete ger bättre beslut

För att få en väl fungerande apoteksmarknad krävs att vi gör omfattande samhälls-ekonomiska bedömningar. Vi samarbetar över yrkes- och områdesgränserna för att få genomarbetade beslutsunderlag, som tar hänsyn till medicinvetenskap, lagar och förordningar.

Vi säkrar att kvaliteten i arbetet håller en hög nivå genom att ge vår personal möjlighet till kompetensutveckling och nätverkande med viktiga aktörer.

Hur är det att arbeta med apoteksuppdraget?

Eva Finder, ekonom, apoteksuppdraget.

– Vi ska skapa en fungerande apoteksmarknad. Vårt uppdrag ska resultera i ökad tillgänglighet på apotek i Sverige och att det blir lättare för patienter att hämta ut sina läkemedel. Det är spännande och meningsfullt. Vår tidigare erfarenhet av att arbeta med apoteksfrågorna drar vi nytta av i vårt nya utvidgade apoteksuppdrag. Även här jobbar vi tvärvetenskapligt och det innebär att vi alltid belyser frågorna från flera håll.

Att arbeta med ett samhällsansvar

TLV gör samhällsnytta. Det kräver att våra anställda tycker att det är roligt och intressant att ta ett samhällsansvar och att fatta beslut som får skattepengarna för apoteksmarknad, tandvård och läkemedel att räckta till så mycket som möjligt.

För att vi ska kunna vidareutveckla den redan höga nivå på utredningsarbetet krävs att vi har kunnig personal. Genomgående för de som arbetar här är att de är erfarna och högutbildade. Flera har licentiat- eller doktorsexamen och är efterfrågade på arbetsmarknaden. För att klara vårt myndighetsuppdrag vill vi behålla och utveckla vår kompetens.

Ger utrymme för familj och fortbildning

Med flexibla arbetstider och möjlighet till hemarbete vill vi göra det lättare att kombinera arbete och familjeliv. Vi satsar på individen och erbjuder mentorsstöd, interna och externa utbildningar samt i vissa fall möjlighet att kombinera arbetet med forskning. Som en del av en hälsosam arbetsmiljö är det viktigt för oss med friskvårdande och sociala personalaktiviteter.

Därför trivs jag på TLV:

Peter Skiöld,
nationalekonom och
analytiker, apoteks-
uppdraget.

– Av flera anledningar trivs jag på TLV. För det första känns det vi gör meningsfullt och viktigt, vilket är inspirerande. För det andra är det stimulerande och utvecklande att arbeta med kollegor i den egna och andra professioner, i det öppna klimatet som är typiskt för myndigheten.

Ambitionen från ledningen är att vi medarbetare ska utvecklas genom möjlighet att forska, gå utbildningar, kurser och genom att delta i seminarier och nätverk, även internationellt.

Mest utvecklande är ändå att delta i det dagliga arbetet på TLV.

Stora uppdrag kräver kompetens och noggrannhet

Gunilla Hulth-Backlund

Titel: Generaldirektör, TLV sedan 2009.

Så vill jag leda TLV: Den organisation jag leder ska vara ändamålsenlig, funktionell och underlätta effektivt arbete. Uppdrag och målgrupper ska vara klara. Vi ska ha tydliga och uppföljningsbara mål samt strategier för att nå målen.

Stolt över: Jag vill inte vara chefen som jämt arbetar. Det är viktigt att hitta en bra balans mellan arbetstid och ledig tid.

Så får jag energi: Har alltid en långresa att se fram emot. Då kan jag ge allt på jobbet.

TLV har på kort tid fått ett allt större ansvar. Med apoteksuppdraget sätter vi spelregler på en helt ny marknad. Gunilla Hulth-Backlund är generaldirektör för den snabbväxande myndigheten.

– Det är en stor utmaning att få ansvar för apoteksuppdraget som skapar en så stor förändring på den svenska apoteksmarknaden, säger hon.

Gunilla Hulth-Backlund tycker att uppdraget passar väl in i TLV:s tidigare arbete. Det innebär att myndigheten ska bidra till ökad tillgänglighet och service på apotek utan att kostnaden stiger för patient och landsting. Det gemensamma målet är fortfarande att få ut så mycket hälsa som möjligt för pengarna.

Perspektiv gör apoteksarbetet bättre

Under processen att ta fram nya spelregler för apoteksmarknaden har TLV varit angelägen om att ta in synpunkter från berörda parter. Intresserade apoteksaktörer, landstingen, läkemedelsföretagens branschorganisationer och många andra har fått komma till tals.

Snabb och lättjobbad myndighet

TLV är en lättarbetad organisation, tycker Gunilla Hulth-Backlund. Vägen från beslut till handling är snabb. Det är en ung myndighet fri från gamla invanda mönster vilket gör det lätt att ställa om mot nya mål.

– Min uppgift är att utveckla TLV så att vi står väl rustade för nya utmaningar. Samtidigt ska vi behålla en hög kvalitet i den existerande verksamheten.

Visste du att...

... TLV:s arbete ska göra det möjligt för alla i Sverige att få bättre tillgång till apotekservice.

... det generiska utbytet, när apoteken byter ditt receptbelagda läkemedel mot ett billigare med samma innehåll, frigör mångmiljardbelopp varje år.

... högkostnadsskyddet fungerar som förut på den omreglerade apoteksmarknaden.

... statliga Apotekens Service AB ser till att alla apotek har tillgång till nödvändiga datasystem och register.

... Läkemedelsverket beslutar vilka aktörer som får starta och driva apoteksverksamhet i Sverige.

... TLV:s uppdrag har på några få år vuxit från ansvar för pris och subvention av läkemedel och förbrukningsartiklar till att även omfatta ansvar för tandvård och spelregler för den svenska apoteksmarknaden.

TLV har ansvar för att styra och följa upp apoteksmarknadens lönsamhet. Målet är att ge alla i Sverige god tillgång till läkemedel och apoteksservice utan att kostnaden stiger för patienter och landsting. Vi bidrar till att skapa konkurrens på apoteksmarknaden.

Vårt uppdrag är att få ut så mycket hälsa som möjligt för de skattepengar som går till apotek, läkemedel och tandvård.

TANDVÅRD- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Box 55 [Sundbybergsvägen 1], 171 11 Solna

Tel: 08 568 420 50, Fax: 08 568 420 99

registrator@tlv.se, www.tlv.se

